

Theologiae Moralis Super Decalogum Seu Decem Dei Præcepta Pars ...

Tractatus V. Ad Præcepta II. Tabulæ De Delictis Contra Justitiam, Seu
Injusta læsione Proximi in Bonis Animæ, Vitæ seu Corporis, Famæ,
Fortunæ & c. Ac Restitutione Inde Debita

Sporer, Patricius

Salisburgi, 1713

Subsectio. De irregularitate ex homicidio ob defensionem facto.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-60167](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-60167)

quam violenter detineretur : sicut quando ad hoc non est necesse, neque adulterum licet occidere; quia deest necessitas, & moderamen inculpatae tutelae in defendente : quemadmodum ob praeteritum, & patratum jam adulterium, neutrum, nec adulterum, nec uxorem licet occidere, saltem in foro conscientiae; quia non esset defensio, sed vindicta.

Denique quoad defensionem honorum temporalium proximi nolentis defendi, in rigore eodem modo distinguendum est, sicut modò distinctum est de impudicitia. Regulariter tamen non licet occidere invasorem: cum enim invasus pro bonis suis defendi non vult, regulariter censetur consentire, & renuntiare suo juri pro hoc casu: at qui validè, & licitè cedit juri suo respectu bonorum temporalium, quorum simpliciter est dominus: ideoque titulo defensionis, ejus invasor amplius occidi non poterit. Excipe rursus: nisi res invasae etiam ad te pertinerent: ut si bona auferenda, essent tibi debita, vel obligata: tunc enim tibi adhuc vis inferretur, quam, quoad opus est, vi repellere poteris, usque ad occisionem cum saepe dicto moderamine inculpatae tutelae.

SUBSECTIO.

De irregularitate ex homicidio ob defensionem factò.

SUMMARIUM.

§ 176. *Ex homicidio cum moderamine inculpatae tutelae factò ad defensionem vitae propriae vel proximi*

IRRO-

240 *Tract. V. in V. praeceptum Decalogi. Cap. II.*
innocentis nec à Clerico, nec à Laico ulla incurritur irregularitas.

177. Bene autem, si talis occisio fiat ob solam defensionem bonorum temporalium, itemq; pudicitia, vel honoris.

178. Contrarium tamen etiam docent alii.

179. Ut evitetur irregularitas in occisione injusti invasore vitæ propriæ, vel proximi innocentis, debet necessitas rido servari moderamen inculpata tutela, ut quod scilicet servare non possit, nisi occidendo, vel mutilando.

180. & 181. Quod si quis quidem fugere possit, non tamen sine dedecore & infamia gravi, & sic non fugiens occidat, an fiat irregularis, nec ne, duplex est sententia.

182. Quod si nullo modo fugere potens occidat, distinguendum est.

RESOLUTIO.

175. **N**ulla incurritur irregularitas ex homicidio facto ob defensionem vitæ propriæ, vel proximi innocentis, cum moderamine inculpata tutela: sed minus dicendum in defensione bonorum, honoris, vel pudicitia. Saltem tutius, & probabilius, licet communis, ut patebit.

176. I. Neque Clericum, neq; Laicum incurritur irregularitatem, si ob necessariam defensionem propriæ vitæ occidat, vel mutilet injustum invasorem. olim quidem controversum fuit: at modò constat liquido jure c. si furios. Clement. unic. de homicid. Si furiosus, aut infans, seu homo dormiens hominem occidat, vel mutilet, nullam ex hoc irregularitatem incurrunt. Et idem de illo censetur, qui mortem aliter vitare non valens, suam occidit, vel mutilat invasorem. Ratio supra indicata est.

§. I. Quia lex positiva non potuit præjudicare intimò naturali defendendi propriam vitam: et

Subiect. De irregul. ex homic. ob defes. 241

dem autem debet esse ratio de Clerico, & Laico, qui ob necessariam defensionem hominis innocentis, vel Reipublicæ; aut in bello merè defensivo, me-
fa, & necessariæ defensionis gratiâ occidit injustum inuasorem, vel hostem. *Communissima.* Ratio om-
nium est. Inprimis: quia incredibile, & irratio-
nabile est, Ecclesiæ mentem esse irregularitatis ma-
culam incurri ab homine ideo, quod legem divi-
nam naturalem servarit: atqui vitam propriam, vel
proximi innocentis, aut Reipublicam defendere
contra injustum aggressorem, etiam occidendo vel
mutilando, si aliter resisti nequeat, est de lege na-
turali; & divina Charitatis, & pietatis, ut supra
ostensum: ergo in tali casu non incurritur. *Deinde*
irregularitas non incurritur, nisi ex homicidio om-
nino voluntario, ac spontaneo, nullo cogente facto,
idque ob defectum perfectæ lenitatis: sed tale ho-
micidium non fit omnino voluntariè; ac spontè;
sed cogente legis necessitate: quando enim Charita-
tas, pietas, & iustitia per se, & simpliciter obligant
ad occidendum aggressorem proximi innocentis
aut Reipublicæ; non potest dici defectus mansue-
tudinis, vel lenitatis. ne unam virtutem cum alia
pugnantem fateri cogamur: ergo. Aliud est de
Iudice, carnifice &c. qui quidem obligantur ex
iustitia ad inferendam mortem reo: at non per se, &
simpliciter (sicut in nostro casu) sed solum ex hy-
pothesi, seu suppositione talis intineris ab eis spon-
tè assumpti; atque eo ipso se ita spontè obligantes
ad inferendam mortem datâ occasione, etiamsi se-
mel tantum inferant, deficiunt à perfecta lenitate;
THEOL. MORAL. PARS V. Q &

& mansuetudine CHRISTI, ut *sc̄t. preced.* sub finem notatum est. Id ergo omnino certum est, cum quis ad defensionem obligatur, aut generaliter ex Charitate, aut specialiter ex pietate, ut pro defensione parentum. Majorum Republicæ, aut Magistratûs &c. Ac etiam probabile est, non incurri, in casu, quo quis non quidem ex obligatione, tamen licitè defendendo proximum cum moderamine inculpatæ tutelæ occideret injustum invasorem: cum in tali casu nulla ei irregularitas statuatur in jure, ut docet Filliucius *tractatione 20. c. 5. q. 10. n. 160.* qui tamen fatetur periculosum esse, & valde dubium, adeoq; in praxi eo casu pro securitate dispensationem petendam propter plures DD. adversarios

177 II. Ob solam defensionem bonorum temporarium, itemque pudicitæ, vel honoris; etiam cum moderamine inculpatæ tutelæ, ac licitè occidens injustum invasorem, fit irregularis. Ita communit. Canonist. & Theolog. apud Laym. *lib. 3. de just. tract. 3. p. 3. c. 9. n. 3.* Sylvest. *Armilla, Henric. Avila, Navar. c. 27. n. 27. & c. 14. n. 4.* ubi addit id ipsum observare stylum Curie Romanæ, qui jus facit. Ratio indicatur in jure *c. suscepimus, de homicid.* *Quoniam expediebat potius post tunicam relinquere pallium, & rerum sustinere jacturam, quam pro conservandis vilibus, & transitoris rebus tam acriter in alios excandescere.* Et Gloss. in *c. de homicid. Irregularis factus est, quia potius debuit dimittere sua, quam interficere.* Quia scilicet licet non sit defectus culpæ, est tamen in homine Christiano detectus lenitatis, & mansuetudinis ma-

gnus ob res temporales, humanum honorem, vel etiam integritatem corporis, alteri vitam eripere; ac pro conservando minori bono aufert alteri longe majus bonum vitæ; atqui ob defectum lenitatis in occidendo, semper incurritur irregularitas; præterquam in casibus jure expressis: excipitur autem sola conservatio vitæ, nimirum, ut habet Clement. cit. *Si mortem aliter evitare non valeat &c.* ergo si mortem fugâ possit declinare, irregularis evadit. Contrarium tamen rursus docent noster *Alphon. 178. sus a castro, Covar. Pet. Navar. & tredecim citans Diana p. 4. tract. 2. resol. 4. Tamb. lib. 6. Decal. c. 1. §. 1. n. 1. & tract. de irregul. c. 15. §. 15. à n. 2.* Ubi etiam habet casum barbarum supra allatum: nimirum non esse irregularem, qui injustum invasorem occidit cum moderamine inculpatae tutelæ, ut propria, vel proximi bona magni momenti, pudicitiam, vel honorem tueatur: non enim ex delicto, ut supponitur: nec ex defectu lenitatis: quia nulla talis in jure statuitur; licet expressè sola defensio vitæ excipiat. Saltem concedenda est hæc sententia, quando ob conservationem bonorum, vel honoris est necessaria ad conservandam ipsam vitam suam, vel suorum, aliudque bonum consequendum, vel conservandum, ut notat *Laym. cit. in fine.*

III. Ut evitetur irregularitas in occisione injusti 179
invasoris vitæ propriæ, vel proximi innocētis, necessarium debet servari moderamen inculpatae tutelæ, ut quis scilicet aliter vitam suam, vel proximi servare non possit, vel vim repellere, nisi occidendo

244 *Tract. V. in V. Præceptum Decalogi Cap. II.*
vel mutilando. Quodsi desit, vel deficiat moderamen inculpatæ tutelæ, utpote si aliâ viâ, vel ratione quis possit evadere, vim avertere, vel in vasorem repellere absque occisione, vel mutilatione v. g. fugiendo sine æquali periculo, clamando cum spectata auxiliâ in vasori arma extorquendo, vel excusando, aut solum verberando, vulnerando &c. talis eo casu occidens omnium consensu est irregularis ex delicto. *Ratio est evidens*: quia jus in *Clement. supra cit.* ab irregularitate incurrenda solum excipit casus, in quibus non potest evitare mortem in proposito in vas aliter potest evadere mortem utpote fugiendo, clamando &c. ergo non excusatur ab irregularitate. Et quia in tali casu absque morali necessitate occidens hominem, verè peccat coram DEO contra justitiam, ideò incurrit poenâ homicidio voluntario, & illicito debitas; talis poenâ est etiâ irregularis: ergo.

180 IV. At, quid si talis non possit fugere absque dedecore, & ignominia gravi personæ, aut status sui ut si sit Nobilis, miles (hoc casu licitè non fugiendo posse occidere in vasorem, ex communi jam supra diximus) sic occidens incurretne irregularitatem? Affirmant multi, sine dubio tutius cum Laym. *cit. n. 3.* Ratio est: quia ad irregularitatem incurrendam ex defectu lenitatis non requiritur culpa, sed sufficit voluntarius accessus ad occidendum, vel mutilandum; præterquam in casibus à jure exceptis atqui jus citatum excipit solum casum, *cùm qui mortem aliter vitare non potest*: talis autem verè aliter mortem vitare potest, scilicet fugiendo, *cit.*

tum aliquo dedecore, vel ignominia honoris: ideoque occidendo verè deficit à perfecta lenitate; & consequenter irregularis fit.

Negant autem DD. Suarez, Filliucius, aliisque ¹⁸¹ congeltis Diana p. 4. tract. 2. resolut. 3. Eò, quòd id, quod sine dedecore, vel ignominia fieri nequit, moraliter censeatur non posse fieri, ideoque talis adhuc comprehendatur in exceptione juris. Omnino melius, & probabilius. Utriusque tamen sententia DD. in hoc consentiunt, talem incurrere irregularitatem, si ipsemet spontè, & suà culpâ in illam se necessitatem coniecit; utpote injuriâ immediate præcedente, ex qua prævidit, vel prævidere debuit, alterum se aggressurum: tunc si ipsum, cum posset fugere, etiam cum aliquo dedecore, vel detrimento honoris, non fugiendo occidat, irregularis erit. *Ratio est:* quia talis injurians, ac prævidens alterum se ideo aggressurum, censeatur ipse moralis aggressor: ideoque si, cum possit, non fugiat, sed occidat, defensio erit culpabilis, & immoderata, consequenter irregularitati obnoxia. Unde adulterum à marito deprehensum, & invasum, si, cum possit fugere, non fugiat etiam cum dedecore, sed occidat maritum invadentem, incurrere irregularitatem, certum est apud omnes: Quia ipse causam aggressionis culpabiliter dedit; ideoque & defensio est culpabilis.

At, quid si miser ille nullo modo possit fugere, sed ¹⁸² occidat cum moderamine inculpatae tutelæ, & sine peccato, etiamnè incurrit irregularitatem? affirmant absolutè Navar. c. 27. n. 238. S. Antoninus,

Q3

alii

246 *Tract. V. in V. praeceptum Decalogi. Cap. II.*
alii apud *Laym.* mox citandum. Negant verò ab-
solutè *Sotus, Henriq, Avila, Less.* alii. Sed re-
ctius conciliant, & distinguunt *Suarez c. 20. q. 4.*
Filliucius, alii apud *Laym. cit. num. 2.* Quod si
adulter temerè, & sine periculo prævilo, vel præv-
ideri debito excitandæ pugnae ad peccandum
cum aliena uxore accessit, postea sic occidendo
maritum aggredientem irregularis fiet; quia im-
directè saltem voluntariè causam præbuit secuti
homicidii ob defensionem, quod vitare poterat,
& debebat abstinendo à tam gravi injuria; & sic
vera est Sententia affirmativa. Quod si verò adhi-
bità debità cautelâ, juxta illud, *si non castè, saltem*
caute, planè casu, & præter omnem opinionem
maritus superveniens, invadat adulterum, tunc
is aliter evadere non potens, sed cum moderamine
inculpatae tutelæ invasorem occidens, ab irre-
gularitate immunis erit: cum hic desit omnis vol-
untarius influxus adulteri in homicidium, jux-
ta prædicta; & sic vera erit Sententia negativa. At
tandem, quid si maritus postea primùm cognitò
adulterio, occidit uxorem, eritne adulter irregu-
laris, tanquam causam præbens tali homicidio?
affirmant rursus *Navar.* & alii nonnulli: negant
verò *DD.* communiùs. Sed rectè eadè ratione,
& distinctione resolvendum esse censet *Laym. cit.*
Plures similes casus resolvemus *c. seq. de homicid.*
casuali.

SECTIO